INECO, s.r.o. Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica

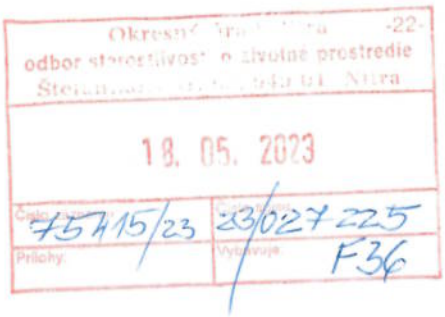

Okresný úrad Nitra
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia
Štefánikova trieda 69
949 01 Nitra

Vybavuje	**Tel. č./email**	**Mesto**	**Dátum**
Ing. Olívia Lagová	0948 857 795 ineco.bb@gmail.com	Banská Bystrica	19.05.2023

VEC: Vyjadrenie navrhovateľa k stanovisku Združenia domových samospráv na základe výzvy Okresného úradu Nitra zo dňa 15.05.2023 č. OU-NR-OSZP3-2023/027225-014 vo veci zmeny navrhovanej činnosti „Inovácia výroby vína Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre“

Na základe splnomocnenia je spoločnosť INECO, s.r.o., so sídlom Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica, oprávnená zastupovať spoločnosť Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre, Novozámocká 183/408, 951 12 Ivanka pri Nitre, voči orgánom štátnej správy vo veciach posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Spoločnosť INECO, s.r.o., Vám týmto, na základe výzvy z dňa 15.05.2023 predkladá vyjadrenie navrhovateľa k stanovisku Združenia domových samospráv (ďalej ako ZDS) k zmene navrhovanej činnosti ***„Inovácia výroby vína Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre“.***

Združenie domových samospráv:

1. Podľa prieskumu Denníka N (https://e.dennikn.sk/2911528/) verejnosť veľmi silno podporuje ekologické a klimatické ciele, ale veľmi nerozumie odbornej stránke a spôsobom, akými si ich môže realizovať. Žiadame teda úrad aby zabezpečil práva verejnosti v súlade s Aarhuským dohovorom (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204), Smernicou o EIA (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/LSU/?uri=celex:32011L0092) a zákonom o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č.24/2006 Z.z. (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html) a v zmysle §3 ods.2 správneho poriadku verejnosť poučil o tom, akým spôsobom si má v konaní uplatňovať svoje práva a povinnosti efektívnym spôsobom; v odôvodnení rozhodnutia žiadame uviesť, ako tieto práva verejnosti v konaní úrad realizoval.

Vyjadrenie navrhovateľa

Uvedená časť stanoviska má povahu pripomienky adresovanú k rozhodnutiu z procesu zisťovacieho konania EIA, pričom jeho vypracovanie a obsahová stránka, resp. formálna náplň je plne v kompetencii príslušného orgánu a preto sa k tomuto nebudeme bližšie vyjadrovať.

2. Žiadame vyhodnotiť zámer z hľadiska rôznych environmentálnych pohľadov, ktoré sme zverejnili tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-zds/. Žiadame však navrhovateľa, aby všeobecne zrozumiteľným spôsobom v doplňujúcej informácii uviedol, ktoré hlavné environmentálne vplyvy identifikoval, aké environmentálne ciele sledoval pri ich riešení sledoval a ako ich navrhuje dosahovať a akými opatreniami zmierňuje svoj zásah do životného prostredia; taktiež aby uviedol všetky argumenty, prečo si považuje svoj projekt za environmentálne prípustný a celospoločensky prospešný.

Vyjadrenie navrhovateľa

Vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia boli uvedené v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti, v kapitole IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických vplyvov, jasne a zrozumiteľne vyhodnotené. Všetky argumenty, prečo navrhovateľ považuje svoj projekt za environmentálne prípustný a prospešný, boli definované v kapitolách III. Údaje o zmene navrhovanej činnosti a V. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené vyjadrenia k Všeobecným podmienkam ZDS.

č.	Znenie opatrení a pripomienok	Vyjadrenie navrhovateľa
1	Žiadame podrobne rozpracovať a vyhodnotiť v textovej aj grafickej časti dopravné napojenie, ako aj celkovú organizáciu dopravy v území súvisiacom s navrhovanou činnosťou v súlade s príslušnými normami STN a Technickými podmienkami TP 09/2008 , TP 10/2008. Žiadame vyhodnotiť dopravno – kapacitné posúdenie v súlade s príslušnými normami STN a metodikami (STN 73 6102, STN 73 6101, Technické podmienky TP 10/2010 , Metodika dopravno-kapacitného posudzovania vplyvov veľkých investičných projektov) pre existujúce križovatky ovplyvnené zvýšenou dopravou navrhovanej stavby a zohľadniť širšie vzťahy vychádzajúce z vývoja dopravnej situácie v dotknutom území, z jej súčasného stavu a aj z koncepčných materiálov mesta zaoberajúcich sa vývojom dopravy v budúcnosti (20 rokov od uvedenia stavby do prevádzky). Žiadame tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku dynamickej dopravy.	*Dopravno – kapacitné posúdenie nie je štandardnou súčasťou procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie. V prípade, že v procese posudzovania alebo v konaniach podľa osobitných predpisov, ktoré budú nasledovať, vznikne takáto potreba, bude takéto posúdenie vykonané. Toto je avšak vzhľadom na predmet činnosti pri ktorom navyše dôjde k poklesu intenzity dopravy vysoko nepravdepodobné.* *Súčasné dopravné napojenie v predmetnom území zostane nezmenené, navrhovaná činnosť na toto nemá žiadny vplyv a preto uvedenú pripomienku hodnotíme ako nerelevantnú.* *V rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie navyše nie je relevantné hodnotiť zariadenia, infraštruktúru a systémy technologického vybavenia pozemných komunikácií (TP 09/2008), resp. inteligentné dopravné systémy a dopravné technologické zariadenia (TP 10/2008).*
2	Žiadame overiť výpočet potrebného počtu parkovacích miest v súlade s aktuálnym znením príslušnej normy STN 73 6110. Žiadame tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku statickej dopravy.	*Predmetom oznámenia o zmene navrhovanej činnosti nie je vybudovanie parkovacích miest a teda túto pripomienku považujeme za irelevantnú.*
3	Žiadame overiť obsluhu územia verejnou hromadnou dopravou; žiadame, aby príslušná zastávka hromadnej dopravy bola maximálne v 5-minútovej pešej dostupnosti a preukázať tak znižovanie zaťaženia územia dopravou vytvorením predpokladov na využívanie hromadnej dopravy.	*Vzhľadom na skutočnosť, že zmena navrhovanej činnosti sa týka jestvujúcej prevádzky súčasne vzhľadom na jej predmet opísaný v oznámení o zmene, nie je táto pripomienka relevantná.*
4	Vyhodnotiť dostatočnosť opatrení v zmysle spracovaného dokumentu ochrany prírody podľa §3 ods.3 až ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z.z.	*Z povahy predmetu zmeny navrhovanej činnosti spracovanie dokumentu ochrany prírody nepovažujeme za potrebné.*

5	Žiadame vyhodnotiť súlad výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti s ochranou zelene v súlade s normou STN 83 7010 Ochrana prírody, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba a STN 83 7017 Trávniky a ich zakladanie tak, aby sa preukázala ochrana krajinných zložiek v zmysle zákona OPK č.543/2002 Z.z.; preukázať ochranu existujúcej zelene, a to počas výstavby a aj prevádzky stavby.	*Realizácia zmeny navrhovanej činnosti si nevyžiada žiadne odstránenie náletovej dreviny a výrub drevných porastov, pričom realizácia činnosti bude v dotknutom území vykonávaná v súlade s príslušnými legislatívnymi predpismi a technickými normami Slovenskej republiky.*

6	Vizualizácia klimatických zmien na Slovensku v čiarovom kóde: vedci analyzovali dáta za roky 1908 až 2018 a výsledky spracovali do tohto grafu; každý pásik predstavuje jeden rok a jeho farba a intenzita udáva charakter tohto roka. Modrý znamená ochladenie a červený znamená oteplenie od dlhodobého priemeru; výraznosť farby zase naznačuje veľkosť tejto odchýlky. (viac info: https://showyourstripes.info/) Z odborného výskumu think-thanku OBC TransEuropa vyplynulo, že Na Slovensku bola priemerná ročná teplota v období od 2009 do 2018 o 2,51 stupňa Celzia vyššia ako v roku 1960. Z grafického znázornenia je vidno, že práve Slovensko je regiónom, ktoré sa v rámci Európy otepľuje najviac a teda je aj najviac postihnuté dôsledkami klimatickej krízy. Think-thank OBC TransEuropa vyvracia argument, že otepľovanie sa týka predovšetkým miest, nakoľko otepľovanie je rovnako rýchle v mestách ako na vidieku. Slovensko je typické svojimi lesmi; avšak ani ich existencia nedokáže kompenzovať klimatické zmeny. Zdá sa, že vplyv je presne opačný, že klimatické zmeny ohrozujú lesy oveľa viacej ako sme si doteraz pripúšťali a celospoločenské snahy o ochrany lesov majú ďalekosiahlejšie súvislosti ako sa doteraz predpokladalo a pripúšťalo. Otepľovanie v Európe od roku 1960. Červenou farbou sú znázornené oblasti, kde sa oteplilo najviac, zelenou najmenej [European Data Journalism]. Z uvedeného zároveň vyplýva, že aplikácia mitigačných a adaptačných opatrení je záležitosťou týkajúca sa skutočne všetkých a je potrebné, aby každý jeden zámer obsahoval výrazné adaptačné a mitigačné opatrenia. Je potrebné tak urobiť aj vo vzťahu záväzkov Slovenska zabezpečiť uhlíkovú neutralitu do roku 2050, čo je aktivita, s ktorou treba začať ihneď. Žiadame preto vyhodnotiť umiestnenie zámeru z hľadiska tepelnej mapy spracovanej satelitným snímkovaním (infračervené snímkovanie voľne k dispozícii zo satelitu LANDSAT-8: https://www.usgs.gov/centers/eros/science/usgs-eros-archive-landsat-archives-landsat-8-oli-operational-land-imager-and?qt-science_center_objects=0#qt-science_center_objects) a porovnať s mapou vodných útvarov (https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/wise-wfd-spatial-1), mapami sucha (http://www.shmu.sk/sk/?page=2166) ako aj s mapami zrážok a teploty vzduchu (http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=klimat_mesacnemapy); na základe ich vyhodnotenia navrhnúť vhodné adaptačné a mitigačné opatrenia podľa strategického dokumentu Slovenskej republiky „Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“ schválený uznesením vlády SR č. 148/2014 do nasledujúcich stupňov projektovej dokumentácie projektu.	*Zmena navrhovanej činnosti nebude negatívnym spôsobom ovplyvňovať jestvujúce tepelné charakteristiky daného územia. Všetky vplyvy zmeny navrhovanej činnosti, vrátane vplyvov na vodné pomery, boli v súlade s princípmi posudzovania vplyvov na životné prostredie podrobne diskutované v príslušných kapitolách textu oznámenia o zmene navrhovanej činnosti. Záujmom navrhovateľa je dosahovanie súladu so všetkými relevantnými národnými a nadnárodnými koncepciami zabezpečujúcimi vysokú ochranu zložiek životného prostredia, vrátane prijatých stratégii na ochranu klímy. Práve z uvedeného dôvodu navrhovateľ pristupuje k zmene navrhovanej činnosti, s cieľom dosahovať vysokú ochranu všetkých zložiek životného prostredia k čomu boli v oznámení o zmene navrhnuté príslušné opatrenia.*

7	Žiadame dôsledne rešpektovať a postupovať podľa Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotiť vplyv na životné prostredie a jeho zložky podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode, ktorá je transponovaná do národnej legislatívy a jej slovenská transpozícia je právne záväzná (http://www.minzp.sk/oblasti/voda/implementacia-smernic-eu/). Za týmto účelom žiadame vyhodnotiť primárne posúdenie vplyvov na vody príslušnými metodikami CIS pre aplikáciu Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES (http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm) a tak preukázať, že v dôsledku realizácie zámeru nemôže byť zhoršená kvalita vôd a vodných útvarov; rovnako žiadame preukázať, že realizáciou zámeru sa nenaruší prirodzení vodná bilancia ani prirodzené odtokové pomery v území.	*Vplyvy na povrchové a podzemné vody boli diskutované v rámci oznámenia o zmene navrhovanej činnosti. Činnosť nie je v rozpore so smernicou EU o vodách. Ku narušeniu prirodzenej vodnej bilancie a prirodzených odtokových pomerov v území dôjsť nemôže. V rámci ďalšej fázy projektu budú striktne dodržané príslušné legislatívne predpisy a technické normy, ktoré zabezpečia vysokú ochranu kvality vôd v dôsledku realizácie zmeny navrhovanej činnosti v riešenom území.*
8	Dokumentáciu pre primárne posúdenie vplyvov na vody podľa §16a Vodného zákona v ďalšej projekčnej fáze žiadame spracovať metodikou (odkaz)	*Podľa súčasne platného vodného zákona sa záväzné stanovisko podľa §16a v súvislosti s etapou posudzovania vplyvov na životné prostredie nevyžaduje.*
9	Žiadame definovať najbližšiu existujúci obytnú, event. inú zástavbu s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti, vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy, dendrologický posudok a svetlotechnický posudok a vyhodnotiť vplyv jednotlivých emisií a imisií na tieto oblasti s dlhodobým pobytom osôb a preukázať, že nebudú vystavený nadmernému zaťaženiu. Žiadame Výškovo aj funkčne zosúladiť s okolitou najbližšou zástavbou.	*V rámci predloženého oznámenia o zmee bola uvedená odstupová vzdialenosť od najbližších sídelných objektov a táto bola vyhodnotená ako vyhovujúca. Záujmy zdravia obyvateľstva v súvislosti s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sú hájené príslušným orgánom (Úrad verejného zdravotnictva). Vzhľadom na predmet zmeny navrhovanej činnosti považujeme vypracovanie dendrologického a svetlotechnického posúdku za nerelevantné.*
10	Osobitne žiadame vyhodnotiť a analyzovať čistotu ovzdušia a vplyv zámeru na neho; v tejto súvislosti osobitne analyzovať vplyv pevných častíc PM 10, PM 2,5. Vplyv PM10 častíc na ľudské zdravie je pritom už dlhodobo považované za jedno z najpodstatnejších kritérií a parametrov emisných štúdií s vplyvom napríklad na alergické ochorenia, ktoré majú v súčasnosti stúpajúcu tendenciu. Okrem vyššej úmrtnosti zlá kvalita ovzdušia spôsobuje aj pokles našej schopnosti sústrediť sa, pracovať či častejšie absencie v práci a škole. Zvýšeným koncentráciám drobných prachových častíc PM2,5 je na Slovensku vystavená pätina obyvateľov, čo je omnoho viac ako 13-percentný priemer v Európe. Problém máme aj s prízemným ozónom. Výsledkom je minimálne 3800 predčasných úmrtí, strata produktivity a HDP. Zámer sa musí zaoberať zlepšením podmienok kvality ovzdušia.	*Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti sú v Oznámení o navrhovanej činnosti jasne a zrozumiteľne opísané v kap. "IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických" v súlade s požiadavkami zákona č. 24/2006 Z.z.*

11	Žiadame overiť statiku stavby nezávislým oponentským posudkom a preukázať, že statika nie je v dôsledku podhodnotenia nebezpečná resp. v dôsledku nadmerného naddimenzovania príliš nezaťažuje územia a zložky životného prostredia.	*Požiadavka na nezávislý oponentský posudok je v tomto prípade v súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti neopodstatnená, keďže sa jedná o jestvujúcu činnosť, ktorá má vydané platné Stavebné povolenie a Rozhodnutie na prevádzkovú činnosť stavby.*
12	Žiadame variantné riešenie okrem nulového variantu ešte aspoň v dvoch alternatívnych variantoch, tak aby sa naplnil účel zákona podľa §2 písm. c zákona EIA č.24/2006 Z.z. „objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom".	*Uvedenú pripomienku považujeme za neopodstatnenú, keďže sa jedná o Oznámenie o zmene navrhovanej už jestvujúcej činnosti.*
13	Vyhodnotiť zámer vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou v dotknutom území. Požadujeme spracovať aktuálny geologický a hydrogeologický prieskum a spracovaním analýzy reálnych vplyvov a uvedené zistenia použiť ako podklad pre spracovanie analýzy vplyvov navrhovaného posudzovaného zámeru v oblasti geológie a hydrogeológie.	*Zmena navrhovanej činnosti bola v predloženom Oznámení vyhodnotená vo vzťahu s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území na základe dostatočných a aktuálnych informácií v primeranom rozsahu. Boli zhodnotené základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vrátane zdravia ľudí a vplyvy na ŽP a zdravie obyvateľstva. Vzhľadom na charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti máme za to, že spracovanie geologického a hydrogeologického prieskumu je neopodstatnené.*
14	Žiadame doložiť hydraulický výpočet prietokových množstiev ORL, dažďovej a odpadovej kanalizácie a ostatných vodných stavieb a tak preukázať, že nedôjde k preťaženiu kanalizačnej siete a teda k zvýšeniu rizika záplav ako aj to, že kanalizácia bude účinná a spĺňať parametre podľa zákona o kanalizáciách č.442/2002 Z.z.	*Vo vzťahu k predmetu zmeny navrhovanej činnosti ide o nerelevantnú požiadavku.*

15	Požadujeme skontrolovať hydraulický výpočet prietokových množstiev vodných stavieb majúci charakter dynamického výpočtu konštrukcie vodných stavieb, ktorý má vplyv napr. na určenie správneho profilu vodných stavieb (nielen veľkosť, ale aj tvar napríklad potrubí), pričom vypočítava priebeh prietoku vôd vo vodných stavbách počas relevantného času. Z environmentálneho hľadiska má tento výpočet vplyv na nasledovné: • preukázanie, že stavba je správnym spôsobom pripojená a zásobovaná vodou • preukázanie, že stavba je napojená na funkčnú a ekologickú kanalizáciu splaškových vôd • zabezpečene plynulého odtoku dažďových vôd v čase a prevencia náporových či povodňových vĺn s prípadným použitím vhodného technického riešenia tzv. odtokových brzd • zabezpečenie primeranej hydraulickej sily v ORL a tak overenie jej účinnosti v celom priebehu času • prípadné prehodnotenie veľkosti vodných stavieb (napr. veľkosť potrubia a retenčnej nádrže), kde sa dá dosiahnuť ich objemové zníženie a tak aj menší nápor na záber pôdy či menšie nároky na vstupoch do výroby týchto vodných stavieb.	*Uvedená požiadavka nie je relevantná vo vzťahu k zmene navrhovanej činnosti, nakoľko jej predmetom nie je žiadna vodná stavba.*
16	Požadujeme výpočet energetickej efektivity v zmysle vyhlášok č.35/2020 Z.z., č.324/2016 Z.z. a 364/2012 Z.z., ktorým sa vykonávajú zákony o energetickej hospodárnosti a certifikácii budov č.318/2019 Z.z., 300/2012 Z.z. a č.555/2005 Z.z. Súčasťou DSP majú byť nasledovné výpočty ako súčasť projektového energetického hodnotenia podľa §45 ods.2 písm.c Stavebného zákona: • tepelnotechnický návrh a posúdenie stavebných konštrukcií budovy (základné údaje, posúdenie t tepelnotechnických vlastností a hodnotenie podľa EN STN) • energetické posúdenie technického systému budovy a stanovenie potreby tepla a energie pre jednotlivé odberné miesta a energetické nosiče • posúdenie globálneho ukazovateľa výpočtom potreby dodanej energie, primárnej energie a emisií CO_2. • minimálnych tepelnoizolačných vlastností výpočtom (max. hodnota U) • určenie minimálnej teploty vnútorného povrchu • vypočítanie priemernej výmeny vzduchu	*Energetická efektivita nepatrí do kompetencií posudzovacieho orgánu EIA, ale stavebného úradu. Požiadavka je nad rámec zákona a nezadáva dôvod na pokračovanie v posudzovaní navrhovanej činnosti v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. Uvedená požiadavka je navyše vo vzťahu k predmetu zmeny navrhovanej činnosti nerelevantná.*

17	Žiadame overiť návrh činnosti s územným plánom za predpokladu maximálnych intenzít predpokladaných činností aj v okolitom území. V tomto duchu následne preveriť aj všetky predchádzajúce body nášho vyjadrenia. Pri posudzovaní hodnotení súladu s územným plánom je dôležité zohľadňovať nielen stanovené regulatívy, ktoré sa týkajú technických riešení, ale rovnako aj ďalšie atribúty sociálnej a občianskej vybavenosti a charakteru územia a navrhovaného zámeru a to z hľadiska kumulácie a súbežného pôsobenia. Žiadame tak preukázať, že nedôjde k nadmernému zaťaženiu územia v rozpore s územným plánom.	*Zmena navrhovanej činnosti je v súlade s využívaním danej lokality v zmysle územného plánu obce. Pri spracovaní územného plánu sa berie do úvahy komplexné využitie územia a vzájomné vplyvy uvažovaných činností k ich vzájomnom kontexte, preto za predpokladu súladu zmeny navrhovanej činnosti s územným plánom nie je potrebné prehodnocovať samotný územný plán vo vzťahu k ďalším atribútom.*
18	Žiadame preukázať spôsob plnenia povinností vyplývajúce zo zákona o odpadoch č.79/2015 Z.z. a uviesť navrhované opatrenia Programu odpadového hospodárstva SR (https://www.enviroportal.sk/podnikatel/odpad/povinnosti-podnikatela). Žiadame zapracovať záväzné opatrenia Programu odpadového hospodárstva SR (http://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalneho-hodnotenia-riadenia/odpady-a-obaly/registre-a-zoznamy/poh-sr-2016-2020_vestnik.pdf) do zámeru a v ňom navrhovaných opatrení a preukázať tak plnenie záväzných zákonných povinností na úseku odpadového hospodárstva.	*Zmena navrhovanej činnosti je projektovaná v súlade s rešpektovaním relevantných ustanovení zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch ako v etape realizácie, tak aj budúcej prevádzky.*
19	Žiadame preukázať dôsledne ochranu poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy č.220/2004 Z.z. Žiadame overiť bonitu zaberaných poľnohospodárskych pôd a predložiť odôvodnenie nevyhnutnosti takéhoto záberu. Žiadame overiť, že predložený zámer nie je situovaný na ornej pôde najvyššej kvality príslušného katastrálneho územia.	*Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k porušeniu relevantných ustanovení zákona č. 220/2004 Z.z.* *Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k trvalému záberu pozemku, charakteru ornej pôdy.*

20	Priemerný Slovák potrebuje pre svoj život 536 metrov štvorcových zemského povrchu;priemerný Brit 430, Fín až 2 459 metrov štvorcových (Eurostat za rok 2015, Land footprint, údaje nezahŕňajú poľnohospodárstvo). Človek postupne premieňa povrch, prispôsobuje ho svojim potrebám. Inštitút Alternatives Economiques s využitím údajov Eurostatu vypočítal, že rozloha týchto umelých, človekom pretvorených oblastí, v rokoch 2009-2015 narástla v každej krajine Európskej únie – napriek hospodárskej kríze a v mnohých prípadoch (Grécko, Maďarsko, Estónsko) aj napriek poklesu obyvateľov. Štatistika zahŕňa len človekom významne pretvorené oblasti, ako mestá, komunikácie, športoviská či zalievané záhrady. Človek však využíva aj ďalšie oblasti pre získavanie zdrojov: na poľnohospodársku výrobu, priemysel a pod. Na Slovensku bol tento nárast druhý najväčší v EÚ – rozloha človekom pretvorených oblastí sa medzi 2009 – 2014 zvýšila o 14,9 percenta. Je možné preto dôvodne sa domnievať o neplnení povinnosti podľa §11 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. nezaťažovať územie nad únosnú mieru. Žiadame preto preukázať na úrovni obce/mesta, okresu, regiónu a štátu, že nie je možné projekt zrealizovať bez ďalšieho záberu prírodných plôch napríklad revitalizáciou a obnovou nevyužívaných priemyselných areálov, brownfieldov a podobne.	*Uvedenú pripomienku považujeme za nerelevantnú.*
Žiadame, aby navrhovateľ obnovil prirodzenú biodiverzitu dotknutého územia, čo najviac obnovil prirodzené funkcie narušeného ekosystému, čo najviac ochránil životné prostredie a kompenzoval tak ekologickú ujmu v dôsledku navrhovaného zámeru následovnými opatreniami.		
1	Navrhnúť opatrenia zlepšujúce kvalitu ovzdušia a znižujúce koncentráciu pevných častíc PM10, PM2,5 ako aj koncentráciu benzénu, NO2 a CO; v tomto smere počas prevádzky vykonávať efektívne monitorovanie a v navrhnutých opatreniach robiť korekcie na základe aktuálnych výsledkov monitoringu ovzdušia. Žiadame konkretizovať tieto zlepšujúce opatrenia.	*Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti a opatrenia na ich minimalizáciu sú v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti jasne a zrozumiteľne opísané v kap. "IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických" v súlade s požiadavkami zákona č. 24/2006 Z.z.*
2	Žiadame používať v maximálnej možnej miere materiály zo zhodnocovaných odpadov; žiadame uviesť aké recyklâty a ako sa v zámere použijú. Požadujeme používanie recyklátov najmenej v rozsahu stavebných inertných odpadov do základov a terénnych úprav stavby; zmesy recyklátov živičných materiálov zmiešaných s recyklovanými plastami; plastové recykláty napr. na retenčnú dlažbu alebo tepelnú či zvukovú izoláciu.	*Uvedenú požiadavku považujeme za irelevantnú vzhľadom na charakter Zmeny navrhovanej činnosti.*

3	Žiadame, aby parkovacie miesta boli riešené formou podzemných garáží pod objektami stavieb a povrch územia upravený ako lokálny parčík, maximálne pripúšťame využitie striech parkovacích domov ako zatrávnených ihrísk či outdoorových cvičísk. V prípade nevyhnutnosti povrchovým státí ako aj na ploché strechy a iné spevnené vodorovné plochy požadujeme použitie drenážnej dlažby , ktoré zabezpečia minimálne 80% podiel priesakovej plochy preukázateľne zadržania minimálne 8 l vody/m2 po dobu prvých 15 min. dažďa a znížia tepelné napätie v danom území (www.samospravydomov.org/files/retencna_dlazba.pdf). Na všetkých plochách na teréne realizovať výsadbu vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.	*Vo vzťahu k zmene navrhovanej činnosti, považujeme danú pripomienku za nerelevantnú.*
4	Projektant projektovú dokumentáciu pre územné a stavebné povolenie spracuje tak, aby spĺňala metodiku Európskej komisie PRÍRUČKA NA PODPORU VÝBERU, PROJEKTOVANIA A REALIZOVANIA RETENČNÝCH OPATRENÍ PRE PRÍRODNÉ VODY V EURÓPE (http://nwrm.eu/guide-sk/files/assets/basic-html/index.html#2). Nakladanie s vodami, zabezpečenie správneho vodného režimu ako aj vysporiadanie a s klimatickými zmenami je komplexná a systematická činnosť; v zmysle §3 ods. 4 až 5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. sú právnické osoby povinné zapracovávať opatrenia v oblasti životného prostredia už do projektovej dokumentácie. Spôsob ako sa daná problematika vyrieši je na rozhodnuté navrhovateľa, musí však spĺňať isté kvalitatívne aj technické parametre, viac k tejto téme napr.: http://www.uzemneplany.sk/zakon/nakladanie-s-vodami-z-povrchoveho-odtoku-v-mestach. Vo všeobecnosti požadujeme realizáciu tzv. dažďových záhrad.	*Vo vzťahu k predmetu zmeny navrhovanej činnosti považujeme uvedenú požiadavku za nerelevantnú.*
5	Požadujeme, aby sa zámer prispôsobil okolitej vegetácii a environmentálnej diverzite; a to najmä vhodnými vegetačnými úpravami nezastavaných plôch, správnym nakladaním s vodami na základe výpočtov podľa Vodného zákona, realizáciou zelenej infrašturktúry podľa §48 zákona OPK č.543/2002 Z.z. Táto zelená infraštruktúra by mala mať formu lokálneho parčíka, ktorý bude vhodne začlenený do okolitého územia a podľa prevádzkových možnosti voľne prístupný zo všetkých smerov; okrem environmentálnych funkcií bude plniť aj účel pre oddych zamestnancov a návštevníkov areálu; súčasťou parčíka je aj líniová obvodová izolačná zeleň. Z hľadiska stavebného zákona sa jedná o stavebný objekt sadových a parkových úprav, ktorý vhodne začleňuje zámer do biodiverzity okolitého územia. Sadové a parkové úpravy realizovať minimálne v rozsahu podľa príručky Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/metodicke-usmernenia-oznamenia-stanoviska-pokyny/standardy-minimalnej-vybavenosti-obci-pdf-1-95-mb) a podľa tejto metodiky spracovať dokumentáciu pre územné aj stavebné konanie.	*Vo vzťahu k predmetu zmeny navrhovanej činnosti považujeme uvedenú požiadavku za nerelevantnú.*
6	Na horizontálne plochy (najmä strechy) žiadame aplikáciu zelených strešných krytín, ktoré plnia funkciu extenzívnej vegetačnej strechy.	*Uvedenú požiadavku hodnotíme ako nerelevantnú vo vzťahu k zmene navrhovanej činnosti.*

7	Na vertikálne plochy (napr. steny) žiadame aplikáciu zelených stien (napr. brečtany vhodné na takúto aplikáciu) za účelom lepšieho zasadenia stavby do biodiverzity prostredia.	*Uvedenú požiadavku hodnotíme ako nerelevantnú vo vzťahu k zmene navrhovanej činnosti.*
8	Na povrchy cestných komunikácií požadujeme použitie vodopriepustných asfaltov a betónov s prímesov recyklovaných plastov.	*S cestnými komunikáciami sa v rámci zmeny navrhovanej činnosti neuvažuje a preto túto požiadavku hodnotíme ako nerelevantnú.*
9	Žiadame vyriešiť a zabezpečiť separovaný zber odpadu; v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber: komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou, kovov označeného červenou farbou, papiera označeného modrou farbou, skla označeného zelenou farbou, plastov označeného žltou farbou a bio-odpadu označeného hnedého farbou Preukázať prijatie opatrení garantujúcich zlepšenie reálnej recyklácie smerujúcej k „zero waste" konceptu; tieto opatrenia žiadame špecifikovať a počas prevádzky monitorovať a zlepšovať.	*Zmena navrhovanej činnosti predstavuje zmenu už jestvujúcej prevádzky, ktorá rešpektuje VZN dotknutej obce.*
10	Žiadame vypracovať projekt dekonštrukcie projektu po jeho dožití a preukázať možnosť zhodnotenie a recyklácie jeho jednotlivých súčastí.	*Predloženie projektu dekonštrukcie nie je povinným a ani štandardným krokom v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA). Uvedenú požiadavku preto hodnotíme ako neopodstatnenú.*
11	V Bratislave žiadame zachovať územnú rezervu pre budúce metro/nadradený systém hromadnej dopravy	*Zmena navrhovanej činnosti nie je lokalizovaná v Bratislave.*
Žiadame, aby navrhovateľ prispel k socio-ekonomickému rozvoju dotknutej obce realizáciou nasledovných opatrení:		
1	Navrhovateľ vysadí v dotknutej obci/meste vzrastlé dreviny a to na verejných priestranstvách v obývaných častiach mesta/obce po dohode s orgánom ochrany prírody v zmysle Dokumentu starostlivosti o dreviny.	*Uvedené nemá charakter pripomienky k obsahu zmeny navrhovanej činnosti, a preto uvedenú požiadavku hodnotíme ako nerelevantnú vo vzťahu k predmetu zmeny navrhovanej činnosti.*
2	Žiadame, aby súčasťou stavby a architektonického stvárnenie verejných priestorov v podobe fasády,, exteriérov a spoločných interiérových prvkov bolo aj nehnuteľné umelecké dielo neoddeliteľné od samotnej stavby (socha, plastika, reliéf, fontána a pod.). Týmto sa dosiahne budovanie sociálneho, kultúrneho a ekonomického kapitálu nielen pre danú lokalitu a mesto, ale hlavne zhodnotenie investície ekonomicky aj marketingovo.	*Uvedenú požiadavku hodnotíme ako nerelevantnú, keďže zmena navrhovanej činnosti nepredstavuje výstavbu nových objektov, ale len doplnenie zariadení do interiéru existujúcej prevádzky.*

3	Vytvoriť podmienky pre kompostovanie rozložiteľného odpadu a vybudovať domácu kompostáreň slúžiacu pre potreby zužitkovania rozložiteľného odpadu vznikajúceho pri prevádzke zámeru.	*Uvedená požiadavka je vo vzťahu ku charakteru zmeny navrhovanej činnosti neopodstatnená. Samotná prevádzka opätovne využíva odpady vznikajúce pri procese výroby, ako je uvedené v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti v kapitole 3. Údaje o zmene navrhovanej činnosti, podkapitola Údaje o výstupoch.*

3. Osobitne žiadame vyhodnotiť vplyvy na nadradenú infraštruktúru (vodovod, kanalizácia, dopravná sieť); za týmto účelom požiadať mesto/obec o informáciu o pláne a časovom rámci ich rozvoja. V tomto kontexte je potrebné spracovať a analyzovať krajinotvorný koncept zasadený do územnoplánovacej dokumentácie(mapových podkladov), z ktorých by bolo zrejmé ako priestorové vedenie a napojenie (ako aj ďalšie priestorové a funkčné súvislosti), na ktoré by sa dali aplikovať kapacitné ukazovatele ako aj ďalšie ukazovatele podľa osobitných právnych predpisov vyhodnocujúcich prahové hodnoty miery zaťaženia daného územia predmetnou ľudskou činnosťou. Je potrebné spracovať a analyzovať dopravno-kapacitné vyhodnotenie širších dopravných súvislostí; rovnako ako vyhodnotenie kapacitných možností ďalšej technickej infraštruktúry.

Vyjadrenie navrhovateľa

V dôsledku realizácie zmeny navrhovanej činnosti prezentovanej v predloženom Oznámení o zmene činnosti ***dôjde k pozitívnej zmene v celkových nárokoch na dopravnú obsluhu*** *oproti pôvodnému stave. Uvedené je vyhodnotené v predloženom Oznámení o zmene činnosti v kapitole IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických.* ***Podstata prezentovanej zmeny spočíva práve v zlepšení s cieľom znížiť súčasné zaťaženie v súvislosti s dopravnou sieťou v predmetnej oblasti.***

Dopravno-kapacitné posúdenie je neopodstatnené, nakoľko Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti nerieši nové cestné napojenie ani nebude vyžadovať zmeny súčasnej organizácie dopravy. Dopravno-kapacitné posúdenie je zamerané na hodnotenie iných ukazovateľov než sú podstatné pre proces EIA a to napr. únosnosť dopravnej cesty, jej zaťaženie, prejazdnosť križovatiek a pod.

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti nemá vplyv na vodovod ani kanalizáciu a preto je požiadavka na takéto hodnotenie irelevantná. Navyše je zrejmé, že oblasť nadradenej infraštruktúry nijakým spôsobom nespadá do kontextu posudzovania vplyvov na životné prostredie EIA a takéto hodnotenie je vysoko nad rámec možností procesu EIA.

4. Medzi ľudské práva tretej generácie patrí právo na priaznivé životné prostredie (http://ludskeprava.eurolaw.sk/index.php?link=gen_lud_prav); medzi tieto práva však patrí aj právo na hospodársky a sociálny rozvoj. Je potrebné spracovať projekt tak, aby realizoval obe tieto práva súčasne a nekládol ich do vzájomnej kolízie. Z tohto dôvodu je potrebné projekt zanalyzovať aj z hľadiska plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja ako aj obce.

Vyjadrenie navrhovateľa

Z Oznámenia o zmene navrhovanej činnosti vypláva, že jej realizácia nebude mať žiadny negatívny vplyv na hospodársky a sociálny rozvoj obce či kraja. Účelom procesu EIA je preukázať, že navrhovaná činnosť alebo jej zmena má akceptovateľný vplyv na životné prostredie a ľudské zdravie, čo je opísané v predmetnom Oznámení o zmene činnosti, ktoré bolo spracované v súlade s požiadavkami zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v zmysle prílohy č. 8a.

5. V dôsledku nutnosti zabezpečenia dobrého stavu životného prostredia je nutné vnímať proces EIA ako ex ante analýzu toho, čo všetko je potrebné splniť, aby sa dobrý stav životného prostredia zabezpečil počas celej životnosti projektu a aby sa v horizontoch 2035, 2040 a 2050 dosiahli európske a globálne klimatické a energetické ciele, najmä čo sa týka uhlíkovej neutrality a energetickej bezpečnosti. V tomto smere je potrebné aj určovať podmienky; nie sú len kompenzáciou za primárny zásah do životného prostredia ale aj ako environmentálne opatrenia, ktoré budú zabezpečovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia aj v budúcnosti.

Vyjadrenie navrhovateľa

Uvedená pripomienka nemá relevantný charakter k obsahu zmeny navrhovanej činnosti.

6. Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17.odsek-1) má navrhovateľ povinnosť priamo pri zdroji aplikovať zmierňujúce a kompenzačné opatrenia. Žiadame, aby tieto boli jednoznačne v rozhodnutí identifikované a určené ako záväzné podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa §29 ods.13 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-13). Zoznam environmentálnych opatrení odporúčaných našim združením nájdete tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-opatrenia-zds/.

Vyjadrenie navrhovateľa

K spôsobu vyhodnotenia podkladov doručených k Oznámenia o zmene a obsahu rozhodnutia zo zisťovacieho konania sa navrhovateľ nebude vyjadrovať, nakoľko je toto plne v kompetencii príslušného orgánu EIA. Potrebné je podotknúť, že podľa nášho názoru by príslušný orgán na zoznam environmentálnych opatrení prezentovaných ZDS nemal prihliadať a to z dôvodu, že majoritná časť týchto bodov obsiahnutých na uvedenom webovom odkaze nie je adresných priamo pre navrhovanú činnosť. Navyše autor tieto pripomienky používa paušálne pre všetky procesy EIA, do ktorých sa ako dotknutá verejnosť zapája.

7. Žiadame úrad, aby ako podmienky rozhodnutia uložil aj podmienku realizácie prvkov modrozelenej infraštruktúry (dažďové záhrady, zelené alebo biosolárne strechy, zelené fasády, retenčné alebo poloretenčné parkoviská, zelené rigoly, izolačná zelená stena a podobne); treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_jirivitek.pdf):
    - Zakladanie mestských parkov a výsadba stromov; treba sa však riadiť zásadami správnej aplikačnej praxe (https://www.pocitamesvodou.cz/wp-content/uploads/2022/04/prezentace_davidhora.pdf)
    - Rašeliniská https://dennikn.sk/2932824/na-orave-sa-zachovalo-vzacne-raselinisko-vacsinu-takych-sme-znicili-teraz-mohli-zadrziavat-vodu-v-krajine-reportaz/
    - Dažďové záhrady

Dažďové záhrady zadržiavajú vodu, čím pomáhajú udržiavať vodu v krajine a teda je to prevencia pred suchom, zachovávajú prirodzenú vodnú bilanciu a súčasne sú protipovodňovým opatrením a to nehovoríme o estetickej funkcionalite a ekostyabilizačnej úlohe.

- Biosolárne strechy
  Zelené strechy sú efektívnou strešnou krytinou s výbornými izolačnými vlastnosťami, čím prirodzene prispievajú k zabezpečeniu optimálnych vnútorných podmienok bez energetických dotácií; fotovoltická elektráreň navyše znižuje energetickú závislosť a prispieva k pozitívnej energetickej bilancii. Vďaka vegetačnému povrchu sa súčasne územie nestáva tepelným ostrovom, s dažďovými vodami sa prirodzene nakladá.
- Zelené fasády
  Zelené fasády sú prirodzenou tepelnou izoláciou a tienidlom pred prehrievaním budov, čím prispievajú k tepelnej pohode v interiéri a tak aj znižujú potrebu na tepelnú reguláciu vnútorného prostredia, čím prispievajú k znižovaniu energetickej potreby. Prispievajú k odstraňovaniu tepelných ostrovov v území.
- Retenčné a zelené parkoviská
  Zelené strechy parkovísk a iných vodorovných stavieb a spevnených plôch zabezpečujú bezpečné nakladanie s dažďovými vodami z povrchového odtoku prirodzenou plošnou infiltráciou do podložia, čím prispievajú k zachovaniu vody v území, zachovaniu prirodzenej vodnej bilancie ako aj predchádzajú prehrievaniu územia a vzniku tepelných ostrovov; sú prirodzeným a efektívnym protipovodňovým opatrením.
- Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.
- Parkovacie státia samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek.

Vyjadrenie navrhovateľa

Uvedené nemá charakter pripomienky k obsahu zmeny navrhovanej činnosti. Požiadavku navrhovateľovi neprináleží komentovať, nakoľko uvedené je v kompetencií príslušného orgánu procesu EIA.

8. Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestych hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, •energie a • územná stabilita biodiverzity; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť merateľný ukazovateľ, ktorý bude následne monitorovaný aj z hľadiska poprojektovej analýzy.

Vyjadrenie navrhovateľa

Vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia a opatrenia zmierňujúce zásah do životného prostredia boli uvedené jasne a zrozumiteľne v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti v kapitole IV. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických.

9. Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, žiadame konzultovať projekt s verejnosťou. Konzultáciu je možné vykonať úradne ako ústne pojednávanie alebo mimoúradne pracovným stretnutím, kedy závery posielame okresnému úradu vo forme stručnej zápisnice. Konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk.

Vyjadrenie navrhovateľa

Uvedené nemá charakter pripomienky k obsahu zmeny navrhovanej činnosti a preto túto časť stanoviska ZDS považujeme za nerelevantnú.

Za Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre spracovala Ing. Olívia Lagová, INECO, s.r.o.

S pozdravom,

INECO, s.r.o.
Mladých budovateľov 2
974 11 Banská Bystrica
IČO: 36 738 379, DIČ: 2022332532
IČ DPH: SK2022332532

Ing. Juraj Musil, PhD
INECO, s.r.o.

Prílohy:

1. Splnomocnenie

PLNOMOCENSTVO

Splnomocniteľ: **Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre,** so sídlom Novozámocká 183/408, Ivanka pri Nitre 951 12, IČO: 00 198 331 (ďalej splnomocniteľ)

s p l n o m o c ň u j e

spoločnosť **INECO, s.r.o.**, so sídlom Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica, IČO: 36 738 379, zapísanú v Obchodnom registri OS Banská Bystrica, odd. Sro, vložka č. 16388/S (ďalej len splnomocniteľ)

na zastupovanie splnomocniteľa pri všetkých právnych úkonoch vo veciach posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), na vykonávanie s tým súvisiacich úkonov, podávanie návrhov a žiadostí, prijímanie a doručovanie písomností, vrátane prípadov keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie.

Splnomocniteľ poskytuje toto splnomocnenie aj v rozsahu práv a povinností podľa Občianskeho zákonníka a Správneho poriadku.

Toto plnomocenstvo sa udeľuje na dobu neurčitú a je účinné až do jeho odvolania splnomocniteľom.

V Ivanke pri Nitre, dňa 27.03.2023

.....
Ing. Róbert Meszároš
Predseda predstavenstva
Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre

Splnomocnenie prijímam:

V Banskej Bystrici, dňa 27.03.2023

.....
Ing. Juraj Musil
INECO, s.r.o.